

TEMATICKÉ OKRUHY PRO MAGISTERSKOU STÁTNÍ ZKOUŠKU Z TEORIE MASOVÉ KOMUNIKACE

Zkoušející: PhDr. Jaromír Volek, PhD.

CHARAKTERISTIKA ZKOUŠKY:

Forma: písemná – otevřené otázky

Čas: 180 minut

Bodování:

A=195-210

B=175-190

C=155-170

D=135-150

E=120-130

1. Komunikace - základní vymezení (komunikace vs. masová komunikace, základní komunikační modely)

- znaky, významy a kódy;
- mechanismus označování,
- denotace a konotace
- mediální text a jeho významy (otevřený vs. uzavřený text)
- Lasswell, Shannon a Weaver
- Alternativní modely (rituálový model komunikace, propagační model)
- Dvoustupňový model komunikace (Katz, Lazarsfeld)
- Model šíření zpráv (J-křivka, Teorie inovace)

2. Masová média a moderní společnost

- základní přístupy k výkladu masové komunikace – pojmy, modely, paradigmaty
- média, společnost, kultura - sociální funkce masové komunikace v různých sociálních systémech (struktura a funkce masové komunikace a masových médií)
- média a modernita
- teorie veřejnosti a veřejného mínění
- masová média optikou neomarxismu
- psychoanalýza a masová média
- funkcionalismus a masová média
- technologický determinismus a masová média
- Torontská škola
- nová média a společnost (Benjamin, Innis, McLuhan, Meyrowitz, Baudrillard, Poster, Ong atd.)
- hypermédia (hypertext, virtualita)

3. Teorie chování médií

- čtyři teorie tisku
- podíl institucionálních a organizačních struktur na výběru a šíření mediálních sdělení (gatekeeping, Galtung, Ruge a model výběrového gatekeepingu, „preferred reading“)
- základní struktury zpravodajské televizní narace
- zpravodajství jako forma komunikace (narativita, serialita, realismus)
- regulace elektronických médií VB, SRN, Francie, USA (kontrolní orgány, proces licencování atd.)
- Evropská úmluva o přeshraniční televizi

4. Masová kultura a masová média

- koncepcie masovosti (masového člověka, masové kultury a masové komunikace) - dav, masová společnost, masová kultura, populární kultura
- kritické teorie masové kultury (Frankfurtská škola, Birminghamská škola atd.)
- masová média a ideologie
- teorie hegemonie
- mýdlová opera
- mediální konstrukce reality - média a problém "reality" (odraz, obraz, reprezentace, sociální konstrukce reality)
- hyperrealita a simulace

5. Globalizace kultury a masová média

- hlavní trendy ve vývoji masových médií ve světě (globalizace, komercionalizace, depolitizace, technologická a obsahová konvergence)
- masová média jako průmyslové odvětví
- proměny role médií v industriálních a postindustriálních urbanizovaných společnostech
- televize a globalizace
- televize v čase a prostoru

6. Výzkum účinků masových médií (základní vymezení, periodizace, směry)

- negativní a pozitivní účinky médií (teorie učení, katarzní teorie apod.)
- vztah mezi médiem a jeho příjemci (zpětná vazba, parasociální vztahy)
- teorie omezených účinků masových médií
- persuasivní komunikace
- reklama a persuasivní komunikace v médiích
- percepce a sociální percepce v masové komunikaci
- model dvoustupňové komunikace
- teorie silících a silných mediálních účinků
- teorie užití a uspokojení
- nastolování mediální agendy
- teorie vědomostní propasti
- spirála mlčení
- kultivační analýza
- DeFleurův závislostní model
- média, násilí a pornografie
- problematika mediálně konstruovaného násilí
(typologie mediálního násilí, typy a historie výzkumů, základní teoretické výkladové modely a teorie)

7. Teorie publika

- typy publika
- historické proměny výzkumu publika (teorie užití a uspokojení, model zakódování a dekodování, „etnografický obrat“)
- jednoduché publikum
- masové publikum
- rozptýlené publikum
- televizní publikum a každodennost
- rodová podmíněnost televizní konzumace
- kvantitativní metody měření mediální konzumace (poslouchanost, sledovanost, čtenost, rating, share, reach)

Doporučená literatura:

- Benjamin, W.: Umělecké dílo ve věku své technické reprodukovatelnosti. in: Zdroj a jeho dílo. Odeon 1986.
- Berger, P., Luckman, T.: Sociální konstrukce reality. Pojednání o sociologii vědění. CDK 1999.
- Blažek, B. : Tváří v tvář obrazovce. Slon 1995.
- deFleur, M. - Ball-Rokeach, S.: Teorie masové komunikace. Karolinum 1996.
- Eco, U.: Skeptikové a těšitelé. Svoboda 1995.
- Fiske, J., Hartley, J.: Reading Television. Routledge 1994.
- Giddens, A.: Důsledky modernity. Slon 1998.
- Habermas, J.: Strukturalni premena verejnosti. Filosofia 2000.
- Kloskowska, A.: Masová kultura. Svoboda 1967.
- Kosík, S.: Pospojovaný svět. Prostor 1997.
- Kunzik, M.: Základy masové komunikace. Karolinum 1994.
- Le Bon, G.: Psychologie davu. Praha 1992.
- Lévy, P.: Kyberkultura. Karolinum 2000.
- Mander, J.: Čtyři důvody pro zrušení televize. Doplněk 2000.
- Marcuse, H.: Jednorozměrný člověk. Naše vojsko 1991.
- McQuail, D.: Úvod do teorie masové komunikace. Portál 1999.
- McLuhan, M.: Jak rozumět médiím. Odeon 1991.
- Ortega y Gasset, J.: Vzpouza davů. Praha 1993.
- Postman, N.: Ubavit se k smrti. Mladá fronta 1999.
- Riesman, D.: Osamělý dav. Mladá fronta 1968.
- Ritzer, G.: Mcdonaldizace společnosti. Academia 1996.
- Scannell, P.: Broadcast Talk. Sage 1991.
- Vybrané texty pro kurs Masová kultura, média a společnost. MSŽ 2000.
- Vybrané texty pro kurs Televize a její publikum v každodenní perspektivě. MSŽ 2001.
- Zákon č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání**
– http://www.rrtv.cz/zakony/o_vysilani.html
- Zákon č. 103/1992 Sb., o Radě České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání**
http://www.rrtv.cz/zakony/o_rade.html
- Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy** - http://www.rrtv.cz/zakony/o_reklame.html
- Zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi** - http://www.rrtv.cz/zakony/o_ct.html
- Zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu** - http://www.rrtv.cz/zakony/o_cr.htm
- BBC - <http://www.bbc.co.uk/>
- ITC - <http://www.itc.org.uk/>
- ALM - <http://www.alm.de/index2.htm>
- CSA - <http://www.csa.fr/avecflash.htm>
- FCC - <http://www.fcc.gov/>
- Evropská úmluva o přeshraniční televizi** - <http://www.rrtv.cz/zakony/umluva.html>
- <http://www2.arts.gla.ac.uk/Slavonic/directive.html>